

Inhoud

Interview met de heren Ridderbos en van der Reest van de RECRON	4
G. de Vink: Nieuwe recreatiepatronen uitdagingen voor het beleid	6
N. van Es: De stad als recreatiemilieu	8 ✓
V. Versteeg en L. Bloeme: Man-Vrouw-Vrije Tijd	10 ✓
M. Kloosterman en H.C.M. Olde Loohuis: Recreatie en werkgelegenheid	11 ✓
M. Firet: Sociale gevolgen van recreatie en toerisme	13
A.M. Krap: Recreatie in landelijke gebieden	15
N. Verberkt: Natuur-lijk recreëren	16
Scriptieoverzicht 1 oktober - 1 januari	19

Redactioneel

Voor *U* ligt het eerste themanummer van *Agora*; het is volledig gewijd aan de recreatie. Niet het jaargetijde waarin dit nummer uitkomt, maar de veelzijdigheid van de problematiek rond de recreatie is de overweging geweest om dit nummer te laten verschijnen.

Recreatie is een boeiend verschijnsel, dat steeds meer in de belangstelling komt te staan. Deze belangstelling is niet verwonderlijk gezien de vele — vaak diametraal tegenover elkaar staande — partijen, die bij de recreatie zijn betrokken.

Allereerst is er de recreant, die probeert zijn vrije tijd op voor hem aangename wijze door te brengen. Vervolgens is er de ondernemer, die tevreden gasten en een goede, rendabele bedrijfsvoering als doelstellingen heeft. Dan zijn er de mensen wiens leven en werken worden beïnvloed als in hun omgeving recreatie en toerisme tot ontwikkeling komen. Dat kan werkgelegenheid met zich mee brengen, maar ook overlast. Van agrarische zijde is lange tijd argwanend tegen de recreatie aangekeken, waar deze een bedreiging vormde voor het landbouwareaal. Natuurbeschermers wijzen op de kwalijke gevolgen voor het fysisch milieu. Tenslotte kan de overheid worden genoemd, die zich op drie niveaus bezig houdt met planning, beleid, verdeling van ruimte en afweging van belangen.

Er is sprake van een te geringe afstemming van die belangen, wat zich onder andere manifesteert in een strijd om de schaarse ruimte. Daarbij spelen maatschappelijke ontwikkelingen als toenemende vrije tijd, individualisering en inkomensdaling een belangrijke rol.

Al met al kan gesteld worden dat recreatie aandacht behoeft vanuit de ruimtelijke ordening. Ruimtelijke ordening is het prerogatief van de overheid. Voor de recreant en de recreatie-ondernemer is dit merkbaar door een grote hoeveelheid overheidsnota's, die vanuit de ruimtelijke invalshoek zijn geschreven en de recreatiemogelijkheden in ons land beïnvloeden. De stemmen van traditionele belangengroepen als 'het Groene Front' en natuurbeschermingsorganisaties komen in deze nota's vaak duidelijker naar voren, dan die van de recreatiesector. Kortom, er is voldoende aanleiding om uitgebreid aandacht te besteden aan de recreatie. Wij hopen dat *Agora* haar platformfunctie waarmaakt en de lezer voldoende aanknopingspunten biedt om zich verder te oriënteren en een mening te vormen over deze complexe materie.

M.P.

In dit nummer

Allereerst treft u een interview aan met de heren Ridderbos en van der Reest, consultants bij de vereniging van recreatie-ondernemers in Nedeland. In dit interview wordt duidelijk hoe moeilijk het is bij teruglopende bestedingen en veranderend vrije-tijdsgedrag een recreatie-bedrijf te blijven runnen.

De rol van de overheid komt aan de orde in een artikel van G. de Vink. Hij concludeert dat een stortvloed van nota's nog geen garantie is voor een beleid dat voldoende samenhang vertoont en rekening houdt met toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen.

Vervolgens bespreekt Niek van Es het beleid met betrekking tot de recreatie in stedelijke gebieden. Vivienne Tersteeg en Liesbeth Bloeme leveren kritiek op de huns insziens achterhaalde functionalistische ideeën in het recreatie-beleid.

In een tijd van grote werkloosheid wordt elke activiteit bekeken op eventuele werkgelegenheidseffecten. De mate waarin recreatieve bestedingen de lokale werkgelegenheid kunnen bevorderen is onderzocht door Kloosterman en Olde Loohuis.

De invloed van recreatie en toerisme op de sociale en fysische omgeving komt ter sprake in een drietal artikelen. Firet bespreekt de gevolgen voor de leefomstandigheden van de plaatselijke bevolking, Annemarie Krap betoogt dat het inpassen van recreatieve voorzieningen in agrarische gebieden geen probleem hoeft te zijn en tenslotte inventariseert Nico Verberkt de nadelige effecten van openluchtrecreatie op natuurgebieden.

AGORA

Redactie-adres: Herengracht 498
1017 CB Amsterdam
Postbus 15710
1001 NE Amsterdam
tel: 020-271958

Redactie: M. Pennink
J. Tieken
A. Cox
V. Klaasen
K. van der Meulen
M. Popma

Layout:
Advertentie-
acquisitie: P. Boterman

Zetwerk: Elinkwijk-Utrecht
Druk: Krips Repro Meppel

Abonnement: Studenten/werklozen:
f 25,— per jaar (incl. BTW)
Bibliotheken/instellingen/
bedrijven:
f 63,— per jaar (incl. BTW)
Overige abonnees:
f 42,— per jaar (incl. BTW)
Abonnementen worden stil-
zwijgend verlengd, tenzij het
abonnement uiterlijk één
maand voor het verstrijken
van het abonnementsjaar is
opgezegd.

Gironummer: 5631572 t.n.v. AGORA-
Strabo te Amsterdam
© 1985 Stichting voor Ruimtelijk Ad-
vies, Beleid en Onderzoek

Overname van in dit blad opgenomen artikelen
en scriptielijsten, is alleen mogelijk na uitdruk-
kelijke toestemming van de redactie.

Een uitgave van de Stichting voor Ruimtelijk
Advies, Beleid en Onderzoek
Verschijnt vier maal per jaar; in november, fe-
bruari, mei en augustus